

उन्मन्य् (von उन्मनस्), ०पति Jmd (acc.) in Aufregung versetzen, verwirren Kāvśā. 3, 136.

उन्मनस् 1) adj. विक्र. 30, 10. mit einem infin. heftig verlangend Spr. 790. — 2) Bez. eines der 7 Ullāsa bei den Çākta Verz. d. Oxf. H. 91, b, 41.

उन्मनी, ०भूय KATHĀS. 53, 199.

उन्मर्द् m. das Reiben der Glieder Buġ. P. 7, 12, 12.

उन्मर्दन 1) Buġ. P. 5, 9, 11. 10, 13, 23. 15, 45. 11, 27, 35.

उन्माद्य 2) c) MBu. 12, 4935. 4940. 5060. — d) N. pr. eines Wesens im Gefolge Skanda's MBu. 9, 2532.

उन्माद् m. विरहोन्माद् KATHĀS. 95, 26. सोन्माद् (वनद्विप) 68, 18. — Steifheit (des Gliedes): मेढ्रोन्माद्प्रकाभ्यां क्लिनः (मेढ्रोत्त० gedr.) KĪTJ. in DĀJABU. 163, 4. — adj. toll, verrückt Buġ. P. 5, 6, 8. — Vgl. निरुन्माद्.

उन्मादक adj. toll machend Buġ. P. 10, 73, 19. Śā. D. 106, 5.

उन्मादन adj. dass. KATHĀS. 121, 230. — Vgl. समुद्रोन्मादन.

उन्मादवत् KATHĀS. 81, 62.

उन्मादिन् adj.: कुशीलोन्मादिनः प्रभोः Spr. 3941. Das N. pr. (eines Kaufmanns KATHĀS. 91, 8) ist auf die Bed. toll machend zurückzuführen.

उन्मान VARĀH. BRU. S. 96, 1. Höhenmaass, Länge der Gestalt 68, 1. 107. Gewicht BRU. 27, 19. m. als best. Maass = उन्मन = द्रोणा ÇĀRĀṆG. SĀM. 1, 1, 21. — Vgl. मङ्गोन्मान.

उन्मार्ग m. ०निरुर्गल Spr. 3915. adj. aus seiner Bahn gekommen, vom Meere so v. a. über die Ufer getreten HARIV. 9419. auf Abwegen gehend Buġ. P. 10, 63, 27.

उन्मिथ्र, रम्यं यौवनशैशव्यतिकरोन्मिथ्रं वयो वर्तते Spr. 2878. bunt HALĀJ. 4, 56.

उन्मुख 1) a) ०दर्शन das Hinanblicken Spr. 4675. उन्मुखमालोकयति hinauf VIKR. 61, 17. स्तनी KATHĀS. 90, 44. — b) समरोन्मुख RĀĒA-TAR. 5, 259. तोयकार्योन्मुख VARĀH. BRU. S. 28, 2. पाकोन्मुख nahe daran reif zu werden 54, 107. — Vgl. औन्मुख्य.

उन्मुखीकर (उन्मुख + 1. कर) bewirken, dass Jmd das Gesicht aufrichtet, aufmerkt; davon nom. abstr. ०कार ŚĀ. D. 286. ०करणा 131, 5.

उन्मुचु m. = उन्मुच MBu. 13, 7112.

उन्मूल AIR. BR. 3, 31. तमिमं शैलमुन्मूलं करोमि R. 7, 16, 23.

उन्मूलन das Vernichten (eines Feindes) Spr. 3536. — adj. entwurzelt, vernichtend: तरुणाङ्कुर्याकाण्डसमूलोन्मूलनः शरः KATHĀS. 67, 14.

उन्मूल्य् vgl. u. मूल् mit उद् und समुद्. Z. 3 ist नोन्मूलयति st. चोन्मूलयति zu lesen.

उन्मेय 3) शङ्कोन्मेय SARVADARĀNAS. 113, 11. Z. 2. fg. lies ज्ञानोन्मेय und vgl. Spr. 5184.

उन्मेचन lies 5, 30, 2.

उप 2) a) γ) in der Nähe von, bei: वभावुप पतिम् Buġ. P. 4, 28, 44.

उपकण्ठ 1) BHARTṢ. 3, 24 ist उपकण्ठम् nicht adv.; vgl. Spr. 1783.

उपकण्ठे ऽय HALĀJ. 3, 32. ततोपकण्ठे 2, 56. 58. KATHĀS. 75, 60. 100, 15. वनोपकण्ठे VARĀH. BRU. S. 48, 7.

उपकरणा 1) परोपकरण Spr. 1131. 4318 (Conj.). ŚĀ. D. 297. Füge das Fördern hinzu. — 2) ÇĀRĀṆG. GRH. 1, 22. masc. Buġ. P. 10, 74, 13. — 4) HALĀJ. 2, 151.

उपकर्तार, füge Förderer hinzu. ०कर्त्री ŚĀ. D. 624.

उपकल्प (von कल्प् mit उप) m. Zubehör: यावन्नकापर्यमात्मवशोपकल्पं धत्ते Buġ. P. 7, 13, 45. = इन्द्रियादिपरिकर Schol.

उपकल्पयितव्य (vom caus. von कल्प् mit उप) adj. zuzurüsten SUCR. 1, 13, 1.

उपकातम् (उप + कात्) adv. in der Nähe des Geliebten KĪR. 3, 19.

उपकार 1) a) परोपकार Spr. 1730. fgg. अथकारिषां प्रत्युपकारप्रतियादानात् ŚĀ. D. 12, 16. das Beitragen zu Etwas SARVADARĀNAS. 10, 11, 11, 5. fgg.

उपकारक 1) KATHĀS. 62, 88. beitragend zu Etwas, ein Factor: उपकार्योपकारकभावः Kap. 1, 31. SARVADARĀNAS. 161, 4. ०त्र 10, 11, 48, 9. accessorisch 122, 8.

उपकारिन् füge beitragend zu Etwas, fördernd hinzu. Davon nom. abstr. उपकारित्व ŚĀ. D. 108, 12.

उपकार्य 1) dem Hilfe geleistet werden muss, was ohne andere Factoren nicht zu Stande kommen kann, was gefördert wird Kap. 1, 31. SARVADARĀNAS. 161, 4. ŚĀ. D. 352, 14. — 2) R. 7, 91, 26. 92, 8.

उपकुञ्चिका vgl. उत्कुञ्चिका.

उपकुर्वीणा 2) genauer ein Brahmanenschüler, der nur für eine bestimmte Zeit Keuschheit gelobt hat. Buġ. P. 3, 22, 11. उपकुर्वीणाः dass. Schol. zu Buġ. P. 11, 7, 21; vgl. औपकुर्वीणाः.

उपकूल (उप + कूल) adj. am Ufer sich befindend, — wachsend: यन्नोप Buġ. P. 10, 30, 9.

उपकूलतम् adv. = उपकूलम् Buġ. P. 10, 17, 20.

उपकृति, इतरेतरोपकृतिमञ्जरितम् eine von gegenseitiger Dienstleistung begleitete Handlung so v. a. eine gegenseitige Dienstleistung CĪC. 9, 33.

उपकृञ्जक m. N. pr. eines Wesens im Gefolge Skanda's MBu. 9, 2559.

उपकृतु m. N. pr. eines Mannes KĀTJ. 13, 1.

उपक्रम 3) वातस्योपक्रमः स्नेहः स्वेदः u. s. w. Verz. d. Oxf. II. 304, b. 7. fg. 12. — 4) उपक्रमापवर्गौ WEBER, GĪOT. 83. 111. उपक्रमोपसंहरौ SARVADARĀNAS. 73, 3. 4. Buġ. P. 11, 29, 20. ŚĀ. D. 199, 6. 294, 12. दत्तिषोप -, सव्योप adj. KĀTJ. ÇR. 173, 3 v. u. — 6) Spr. 4287. अथत्र वास्यचिदुपक्रमस्य गतिः स्यात् MĀLAV. 44, 23. Z. 2 ist wohl उपक्रमान् zu lesen. — 9) das Thun für Etwas, das Befördern: सोपक्रमं निरुपक्रमं च कर्म Verz. d. Oxf. II. 230, b, 3. सोपक्रमं यत्पलजननाय सद्योपक्रमेण कार्यकारणाभिनु-

ध्येन वर्तते । यद्योपक्रमे प्रसारितमार्द्रवस्त्रं शीघ्रमेव प्रुप्यति । उक्तत्र पविपरीतं निरुपक्रमम् । यथा तदेवार्द्रं वासः संवर्तितमनुपक्रमे चिरेण शोपमेति । 5. fgg. — Vgl. 2. कोपक्रम und निरुपक्रम.

उपक्रमणा, गर्भीपक्रमणा Verz. d. Oxf. II. 316, b, 17. द्विविधोपक्रमणीय 304, b, 12. adj. (f. ई) nachkommend, willfahrend: इप्सितोपक्रमणी KATHĀS. 106, 36.

उपक्रमणीय adj. v. l. für उपक्रम्य VIKR. 41, 20.

उपक्रमपरक्रम (उ + परा) Titel einer Schrift HALL 192.

उपक्रम्य adj. zu behandeln, behandelt werdend (medicinisches) Verz. d. Oxf. II. 304, b, 12. SUCR. 1, 83, 5. अनुक्रम्य (lies अनुपक्रम्य) v. l. für अनुपक्रम्य VIKR. 41, 20.

उपक्रिया das Zuführen, Mittheilen: अल्पं वा बहु वा यस्य श्रुतस्योपक्रियाति यः । तमपीह गुरुं विद्याच्छ्रुतोपक्रियाया तथा ॥ M. 2, 149.

उपक्रोश, लोकौपक्रोशपात्र DAÇAK. 81, 6. सीतायाश्चाप्युपक्रोशश्चरित्रं